

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

Кафедра технології та конструювання швейних виробів

**ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИГОТОВЛЕННЯ ВИРОБІВ ІЗ РІЗНИХ
МАТЕРІАЛІВ**

**Тема: Методи обробки та збирання бортів у виробих з
натурального хутра**

Методичні рекомендації до виконання лабораторної роботи
для студентів денної форми навчання
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 182 Технології легкої промисловості
(Конструювання та технології швейних виробів)

Київ 2020

УДК 687.02(07)

Особливості технології виготовлення виробів із різних матеріалів.

Тема: Методи обробки бортів у швейних виробах із натурального хутра:
методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт для студентів денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 182 Технології легкої промисловості (Конструювання та технології швейних виробів) / упор.: В.М. Василенко, Л.Б. Білоцька, С. Ю. Лозовенко. – Київ : КНУТД, 2020. – 18 с.

Розробники: В.М. Василенко, к.т.н., доцент
Л.Б. Білоцька, к.т.н., доцент
С. Ю. Лозовенко, асистент

Рецензент: Н.В. Садретдінова, к.т.н., доцент

Відповідальний за випуск зав. кафедри технології та конструювання швейних виробів С. М. Березненко, д.т.н., професор.

Затверджено на засіданні кафедри технології та конструювання швейних виробів, протокол №4 від 11 лютого 2020 р.

Лабораторна робота **МЕТОДИ ОБРОБКИ ТА ЗБИРАННЯ БОРТІВ У ВИРОБАХ З** **НАТУРАЛЬНОГО ХУТРА**

Мета роботи: вивчення прогресивної технології обробки бортів та методів їх з'єднання із виробами чоловічого та жіночого верхнього асортименту з натурального хутра.

Зміст роботи

1. Вивчення технології обробки бортів у чоловічому та жіночому верхньому одязі з натурального хутра.
2. Вивчення сучасних методів з'єднання бортів з підбортами у виробих з натурального хутра.
3. Розробка технологічної послідовності виготовлення борту у виробі з натурального хутра.

Загальні відомості

Обробка та збирання бортів у виробих з натурального хутра

Обробка бортів поділяється на три етапи – рис. 1 [3].

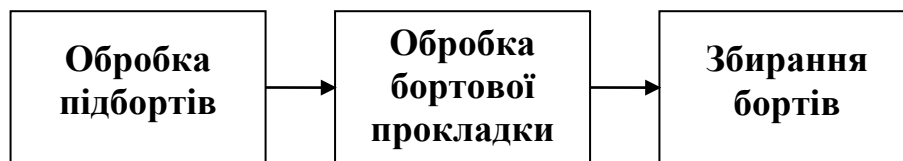

Рисунок 1 – Схема обробки бортів.

Підборти у хутряному одязі найчастіше проектують невідрізними в цілях збереження цілісності хутра або з відрізною частиною підбортів на ділянці лацканів. У виробих із довговолового хутра цілеспрямовано використовувати відрізні борти з шкіри, замші або тканини, які в основному дублюють клеєною прокладкою. Частина підбортів в цих матеріалах з'єднують зшивним швом на зшивальній машині з наступним розпрасуванням або розстрочуванням шва. У випадку використання підбортів з хутра частини зшивають на кушнірській машині. У виробих з відрізною частиною підбортів на ділянці лацканів спочатку лацкани пришивають до верхніх зрізів припусків бортів, потім зметують їх з бортами припосаджуючи лацкани. При цьому величина посадки залежить від форми лацканів. Товщини шкіряної тканини, висоти і густоти волосяного покриву пушино-хутряного напівфабрикату.

Обробка бортової прокладки полягає у зшиванні виточок, а також надставок на зшивальній машині або машині з зигзагоподібною строчкою накладним швом з відкритим зрізом або швом в стик. У останньому випадку під шов підкладають смужку з бавовняної тканини. У виробих з відлітною прокладкою внутрішній зріз бортової прокладки обметують.

Зборку бортів в основному здійснюють по типовій послідовності. У виробках з бортовою прокладкою її внутрішній край повинен співпадати з лінією перегину борта. Бортову прокладку прикріплюють трьома поздовжніми строчками на відстані 1,5-2 см від зрізів прокладки на одну строчку посередині. При наявності лацканів їх вистьобують трьома або чотирма строчками паралельно лінії перегину лацкана. Першу строчку прокладають на відстані 1 см від лінії згину лацкана. У виробках покращеної якості із дорогого хутра прокладка може бути прикріплена ручним способом (прямими стібками) [37].

Для підвищення міцності та стійкості форми у борта і низ прокладають кромку. Якщо кромка клейова, її прокладають на початковому етапі зміцнення до операції вистьобування, забокування зрізів і з'єднання пілочок з бортовою прокладкою (рис. 2, а), якщо не клейова – після виконання перерахованих операцій (рис. 2, б, в).

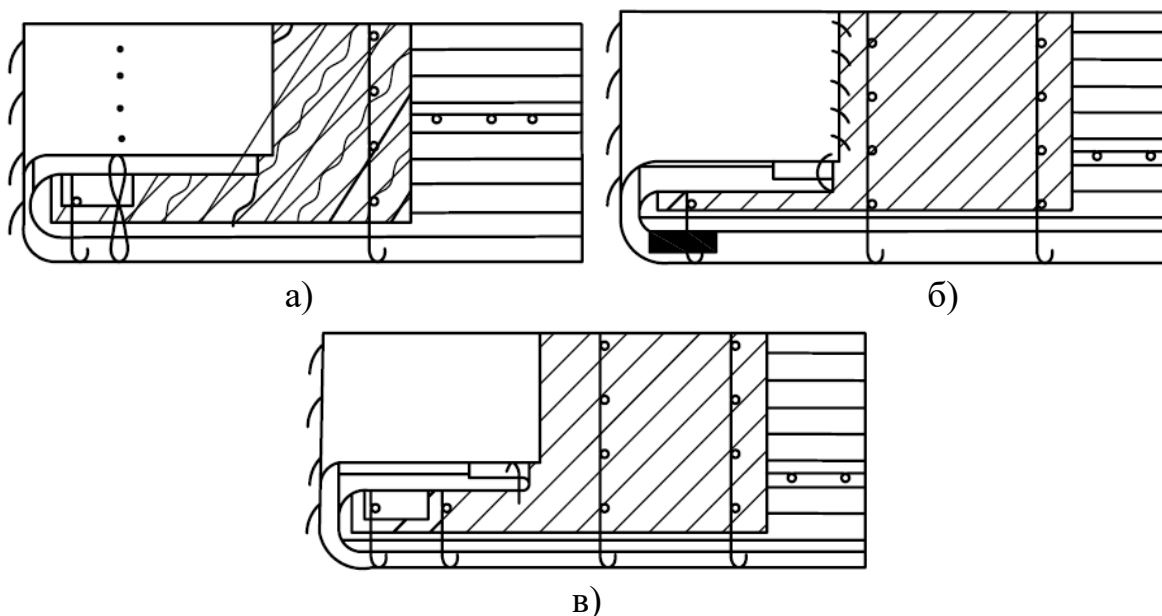

Рисунок 2 – Обробка краю борта з суцільнокроєними підбортами: а) з клейовою кромкою; б, в) з неклейовою кромкою.

Зовнішній край кромки повинен співпадати з лінією перегину борта і низу пілочок і відставати на 1 см від лінії перегину лацкана в сторону пройми. На решти ділянках її прокладають ні відстані 0,1-0,2 см від зрізів деталей хутряного верху. Як і при виготовленні верхнього одягу пальтово-костюмного асортименту з тканини, кромку по борту прокладають, виконуючи посадку пілочки. Величина посадки залежить від конструкції виробу та виду хутра. Орієнтовно посадку рок приділяють наступним чином: по уступу лацкана і між петлями 0,2-0,3 см; по лацкану – 0,4-0,5 см; на інших ділянках борта кромку прокладають з натяжкою. У виробках з застібкою до верху і з суцільнокрійними підбортами кромку по всім ділянкам борта прокладають з невеликим натягом.

У виробках з суцільнокроєними підбортами етап збирання бортів продовжується зшиванням нижніх і верхніх кутів бортів, після чого кутики розправляють, вивертають і виметують. При ручному з'єднанні підкладки з

верхом виробу припуски бортів підшивають. У виробках із недорогих видів обробці бортів використовується смужка нетканого матеріалу шириною 5-6 см, яку згинають навпіл і пришивають на машині потайного стібка до про дубльованого борту. Її використання забезпечує збільшення площі стирання на згинах борта, що сприяє попередженню його від інтенсивного стирання в процесі носіння.

У виробках з підбортами, відрізними на ділянці лацканів їх обшивають на кушнірській машині після пришивання відрізнних частин підбортів до верхнім зрізам припусків бортів. Краї бортів на ділянці лацканів виметують і впусують, а припуски бортів до пришивних частин підбортів або шалевого коміру заметують і підшивають [19].

При обробці бортів підбортами зі шкіри (або замші) в залежності від щільності і товщини шкури підборти дублюють (рис. 3, а, б).

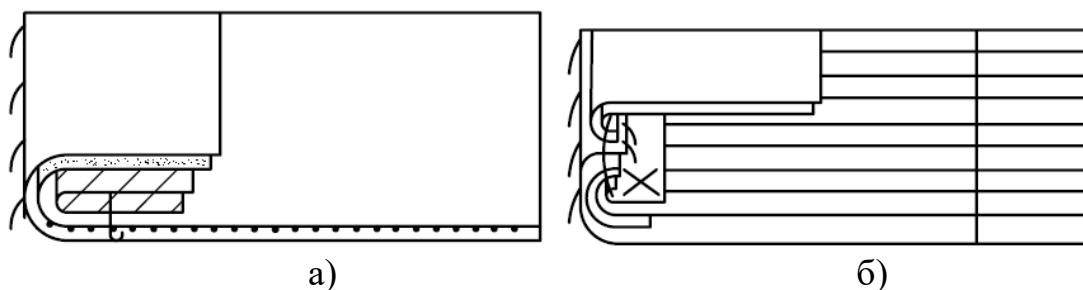

Рисунок 3– Обробка краю борта: а) у виробках із недорогих видів ХН; б) з відрізнними підбортами зі шкіри.

Обробка петель у швейних виробках з натурального хутра

При виготовленні хутряного одягу використовують різні види застібок:

- застібки на прорізні чи навісні петлі і гудзики,
- крючки-кліпси,
- внутрішні застібки на підкладці,
- застібки на тасьму «блискавку».

На сьогодні найбільшого поширення в одязі з різних видів хутра отримала застібка на крючки-кліпси. При цьому застібки-кліпси повинні бути забезпечені шкіряною прокладкою, яка припиняє знос волосяного покриття. Також поступово входить в моду центральна застібка на навісні або прорізні петлі і гудзики. Недоліком виготовлення навісних петель із спеціальних резинок є деформація, яка призводить до розтягу петель. Пальто з застіркою на прорізні петлі користуються низьким рівнем користування, що пояснюється достатньо швидким стиранням волосяного покриття в області петель, в результаті виріб втрачає свій зовнішній вигляд. Застібка «блискавка» зустрічається у молодіжних виробках і користується достатньо обмеженим попитом. У жіночих виробках при обробці застібки на гачки-кліпси на лівій пілочці прорізають отвір і вставляють в них кільця з шкіряною прокладкою, яку

пришивають до бортової прокладки або шкіряної тканини. Також зі сторони правого борта розрізають отвір і вставляють в них крючки, які пришивають до шкіряної тканини. Місця розрізу попередньо зміцнюються прокладкою.

Обшивні петлі можуть бути виконані в кант на зшивальній або кушнірській роботі, а також в рамку на пілочці або планці зі шкіри або замші. Петлі обробляють до прокладань кромки по борту. Застібка на навісні петлі попереджує проколювання отворів для петель, які пришивають до бортової прокладки і шкіряної тканини пілочки або настрочують на припуск борта. Навісні петлі обробляють після прокладання кромки по борту [27].

Питання для самоперевірки

1. Назвіть основні етапи обробки бортів у виробках з натурального хутра.
2. Наведіть схеми обробки краю борта з суцільнокроєними підбортами.
3. Наведіть схеми обробки краю борта у виробках із недорогих видів хутряного напівфабрикату.
4. Наведіть схеми обробки краю борта у виробках з відрізними підбортами зі шкіри.
5. Яка особливість обробки петель у виробках з натурального хутра?

Завдання

У лабораторній роботі необхідно:

1. За матеріалами лекцій та даних методичних видань ознайомитись із відомостями про сучасні методи обробки комірів верхнього одягу різної конструкції, вивчити відповідні розділи базової та допоміжної літератури.
2. Для вузла швейного виробу (за індивідуальним завданням):
 - детально вивчити існуючі методи обробки заданого вузла виробу;
 - надати в табличній формі специфікацію деталей крою борту з графічним зображенням кожної деталі, зазначенням напрямку нитки основи на ній та найменування зрізів (табл. А.1, додаток А);
 - надати графічну схему збирання (переріз) вузла виробу із зазначенням порядку виконання машинних операцій та типів стібків, що використовуються;
 - надати в табличній формі (табл. А.2, додатка А) технологічну послідовність обробки підборту швейного виробу з натурального хутра та з'єднання його з бортом;
 - запропонувати напрями вдосконалення методів обробки підборту швейного виробу з натурального хутра та з'єднання його з бортом (представити графічні схеми збирання). Відповідь обґрунтувати.
3. У кінці роботи надати узагальнюючі висновки.

Рекомендовані літературні джерела

Основна

1. Бакан Л. А. Ниткові з'єднання швейних виробів: навч. посіб. / Л. А. Бакан, Л. Б. Білоцька, С. Ю. Лозовенко, Т. О. Полька. - Київ : КНУТД, 2017 - Ч. 1. - 2017. - 212 с.
2. Березненко С. М. Основи технологій експериментального та підготовчо-розкрійного виробництв: навч. посіб. / С. М. Березненко, Л. Б. Білоцька, О. І. Водзінська, С. В. Донченко. - К. : КНУТД, 2017. - 171 с.
3. Березненко С. М. Технологія виготовлення швейних виробів із натурального хутра: навч. посіб. / С. М. Березненко, Л. Б. Білоцька, С. Ю. Лозовенко. - К. : КНУТД, 2017. - 140 с.
4. Богданова В. И., Фатхуллина Л. Р. Современные полимерные материалы и бесшовная технология производства одежды. Вестник технологического университета. Витебск, 2016. №17. Т. 19. – 4 с. : – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennye-polimernye-materialy-i-besshovnaya> (дата звернення: 20.05.2020).
5. Енциклопедія швейного виробництва : навч. посібн. / авт. ідеї та керівник проекту Н. Г. Савчук. – К. : «Саміт-книга», 2010. – 968 с.
6. Єжова О. В. Технологія оброблення швейних виробів [Текст] : навч. посібник / О. В. Єжова, О. В. Гур'янова. - Кіровоград : КОД, 2010. - 200 с.
7. Зими́на Е. Л., Ольшанский В. Л. Ресурсосберегающие технологии в швейной промышленности: монография. Витебск: Витебский государственный технологический университет, 2016. - 92 с.
8. Каграманова И. Н. Технологические процессы в сервисе: Совершенствование технологии швейных изделий на основе средств малой механизации – М.: Изд-тво «Инфра-М», 2014.– 144 с.
9. Конопальцева Н.М. Конструирование и технология изготовления одежды из различных материалов: В 2 ч. Ч. 1. Конструирование одежды : учебн. пособ. / Конопальцева Н. М., Рогов П. И., Крюкова Н. А. – М.: Издательский центр «Академия», 2007. – 256 с.
10. Конопальцева Н. М. Конструирование и технология изготовления одежды из различных материалов: В 2 ч. Ч. 2. Технология изготовления одежды: учебн. пособ. / Конопальцева Н. М., Рогов П. И., Крюкова Н. А. – М.: Издательский центр «Академия», 2007. – 288 с.
11. Крючкова Г. А. Технология швейных изделий : в 2 ч. Ч. 1 : учебник для нач. проф. образования / Г. А. Крючкова. – 2-е изд., испр. – М. : Издательский центр «Академия», 2014. – 240 с.
12. Крючкова Г. А. Технология швейных изделий : в 2 ч. Ч. 2 : учебник для нач. проф. образования / Г. А. Крючкова. – 2-е изд., испр. – М. : Издательский центр «Академия», 2016. – 288 с.
13. Орловський Б. В. Технологічне обладнання галузі (швейне виробництво) : навч. посіб. / Б. В. Орловський, Н. С. Абрінова. – К.: КНУТД, 2015. – 285 с.
14. Першина Л. Ф. Технологія швейного виробництва: учебник /

Л. Ф. Першина, С. В. Петрова. – М. : КДУ, 2007. – 416 с.

15. Терская Л. А. Технология раскроя и пошива меховой одежды: учебное пособие./ Терская Л. А. –2-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. – 272 с.

16. Технология швейных изделий : учебник / [Э. К. Амирова, А. Т. Труханова, О. В. Сакулина, Б. С. Сакулин]. – 6-е изд., испр. – М. : Издательский центр «Академия», 2014. – 512 с.

17. Франц В. Я. Оборудование швейного производства: учебн. / В. Я. Франц – 4-е изд. – М.: Академия, 2014. – 448 с.

в тому числі наявна в Науково-технічній бібліотеці КНУТД:

1. Крючкова, Галина Алексеевна. Технология и материалы швейного производства [Текст] : учебник / Г. А. Крючкова. - 3-е изд., стер. - М. : Академия, 2011. - 384 с. - ISBN 978-5-7695-8313-1ДРНТІ 64.33.13

2. Крючкова, Галина Алексеевна. Технология и материалы швейного производства [Текст] : учебник / Г. А. Крючкова. - 2-е изд., стер. - М. : Академия, 2008. - 384 с. - ДРНТІ 64.33.13

3. Першина, Людмила Федоровна. Технология швейного производства [Текст] : учебник / Л. Ф. Першина, С. В. Петрова. - 2-е изд., перераб. и доп. - М. : Легпромбытиздат, 1991. - 416 с. – ДРНТІ 64.33.13

4. Труханова, Антонина Тимофеевна. Основы технологии швейного производства [Текст] : учебник для учащихся начального профессионального образования / А. Т. Труханова. - 5-е изд., стер. - М. : Высшая школа, 2002. - 336 с. - ДРНТІ 64.33.13

5. Франц, Владимир Яковлевич. Оборудование швейного производства [Текст] : учеб. для студ. высших учеб. заведений / В. Я. Франц. - 3-е изд., испр. - М. : Академия, 2007. - 448 с. - ДРНТІ 64.33.13

Допоміжна

1. Білоцька Л. Б. Технологія виготовлення швейних виробів з трикотажних полотен: Метод. посібн. з дисципліни «Технологія швейних виробів» для студентів напрямку підготовки «Технологія виробів легкої промисловості» спеціальності 6.051602 «Швейні вироби» / Білоцька Л. Б., Кожелянка О. Ю. — К. : КНУТД, 2011.— 78 с.

2. Білоцька Л. Б. Технологія виготовлення швейних виробів з натурального хутра: методичн. посібн. з дисципліни «Особливості технології виготовлення виробів з різних матеріалів» для студентів напрямку підготовки «Технологія виробів легкої промисловості» спеціальності 6.051602 «Швейні вироби» / Л. Б. Білоцька, С. Ю. Лозовенко — К. : КНУТД, 2014.— 90 с.

3. Білоцька Л.Б., Лозовенко С.Ю. Технологія виготовлення швейних виробів з натуральної шкіри: Методичний посібник з дисципліни «Особливості технології виготовлення виробів з різних матеріалів» для студентів напрямку підготовки «Технологія виробів легкої промисловості» спеціальності 6.051602 „Швейні вироби” / Упор. Л.Б.Білоцька, С.Ю.Лозовенко — К. : КНУТД, 2013.— 56с.

4. Ефективність виробничих процесів на підприємстві з виробництва одягу ПАТ «Володарка»: звіт про наук.-дослідну роботу «Дослідження ефективності виробничих процесів на підприємстві з виробництва одягу» / [авт. кол.: Грищенко І. М. та ін.] ; Київ. Нац. Ун-т технол. та дизайну. - К.:КНУТД, 2017. - 228 с.

5. Прогнозування фізико-механічних властивостей текстильних матеріалів побутового призначення [Текст] : монографія / [А. М. Слізков, В. В. Щербань, С. М. Краснитський, Т. І. Демківська]. - К. : КНУТД, 2013. - 223 с.

6. Слізков А. М., Луцик Р. В. Тлумачний словник з матеріалознавства та текстильних виробництв – К.: Арістей, 2004. – 304 с.

в тому числі наявна в Науково-технічній бібліотеці КНУТД:

1. Бакан Л. А. Ниткові з'єднання швейних виробів: навч. посіб. / Л. А. Бакан, Л. Б. Білоцька, С. Ю. Лозовенко, Т. О. Полька. - Київ : КНУТД, 2017 - . Ч. 1. - 2017. - 212 с.

2. Березненко С. М. Основи технологій експериментального та підготовчо-розкрийного виробництв: навч. посіб. / С. М. Березненко, Л. Б. Білоцька, О. І. Водзінська, С. В. Донченко. - К. : КНУТД, 2017. - 171 с.

3. Березненко С. М. Технологія виготовлення швейних виробів із натурального хутра: навч. посіб. / С. М. Березненко, Л. Б. Білоцька, С. Ю. Лозовенко. - К. : КНУТД, 2017. - 140 с.

4. Білоцька Л. Б., Кожелянка О. Ю. Технологія виготовлення швейних виробів з трикотажних полотен: Метод. посібн. з дисципліни «Технологія швейних виробів» для студентів напрямку підготовки «Технологія виробів легкої промисловості» спеціальності 6.051602 «Швейні вироби» — К. : КНУТД, 2011.— 78 с.

5. Білоцька Л. Б., Лозовенко С. Ю. Технологія виготовлення швейних виробів з натурального хутра: методичн. посібн. з дисципліни «Особливості технології виготовлення виробів з різних матеріалів» для студентів напрямку підготовки «Технологія виробів легкої промисловості» спеціальності 6.051602 „Швейні вироби” / Упор. Л. Б. Білоцька, С. Ю. Лозовенко — К. : КНУТД, 2014.— 90с.

6. Енциклопедія швейного виробництва : навч. посібн. / авт. ідеї та керівник проекту Н. Г. Савчук. – К. : «Саміт-книга», 2010. – 968 с.

7. Єжова О. В. Технологія оброблення швейних виробів [Текст] : навч. посібник / О. В. Єжова, О. В. Гур'янова. - Кіровоград : КОД, 2010. - 200 с.

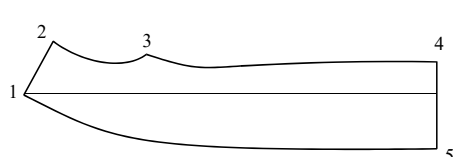
8. Лесовець О. В. Технологія швейного виробництва [Текст] : метод. вказівки / О. В. Лесовець. - Луганськ : ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2012. - 48 с.

9. Орловський Б. В. Технологічне обладнання галузі (швейне виробництво) : навч. посіб. / Б. В. Орловський, Н. С. Абрінова. – К.: КНУТД, 2015. – 285 с.

10. Слізков А. М., Луцик Р.В. Тлумачний словник з матеріалознавства та текстильних виробництв – К.: Арістей, 2004. – 304 с.

Додаток А

Таблиця А.1. – Специфікація деталей крою вузла.

<i>Код деталі</i>	<i>Назва деталі за ДСТУ 2023–91</i>	<i>Кількість деталей</i>	<i>Рисунок деталі з напрямком нитки основи</i>	<i>Найменування зрізів</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>Деталі верху</i>				
01	Центральна частина пілочки	2
...
<i>Деталі підкладки</i>				
11	Центральна частина пілочки	2		1-2 плечовий зріз; 2-3 зріз пройми; 3-4 зріз рельєфу; 4-5 зріз низу; 1-5 зріз пришивання до підборту
...
<i>Деталі докладу</i>				
17	Центральна частина пілочки	2
...

Таблиця А.2. – Технологічна послідовність обробки _____
(назва вузла швейного виробу)

<i>№ ТНО</i>	<i>Зміст технологічно-неподільної операції</i>	<i>Спеціальність</i>	<i>Обладнання, пристрої</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1	Дублювання пілочки	П	OP-450GS «OSHIMA»